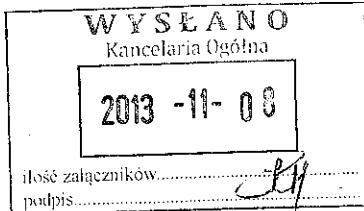

**Marszałek
Województwa Podlaskiego**

BI-I.0003.1.1.2013

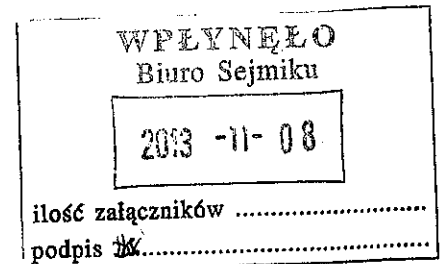

Handwritten signature and notes at the top of the page.

Podlaskie bogactwo różnorodności

Białystok, dn. 06 listopada 2013 r.

Pan

Henryk Łukaszewicz

Radny Województwa Podlaskiego

Odpowiadając na Pańskie pytanie zadane podczas XXXII sesji Sejmiku Województwa Podlaskiego w dniu 21 października 2013 r. na temat akustyki naszej Opery uprzejmie informuję, iż Firma PRACOWNIA AKUSTYCZNA Kozłowski sp. j. przeprowadziła w grudniu 2012 roku na podstawie umowy z Operą i Filharmonią Podlaską – Europejskie Centrum Sztuki w Białymstoku, badanie akustyki sceny, orkiestronu i widowni Sali głównej, sali prób chóru, sal ansamblowych Opery i Filharmonii Podlaskiej w Białymstoku wraz z oceną parametrów akustycznych oraz wstępnymi zaleceniami w zakresie ich optymalizacji.

Pan Piotr Kozłowski, autor opinii, potwierdził wykonanie budynku Opery i Filharmonii Podlaskiej zgodnie z zatwierdzoną dokumentacją architektoniczno-budowlaną. Podobną opinię zawiera decyzja Powiatowego Inspektora Nadzoru Budowlanego. Należy zaznaczyć, że wszelkie odstępstwa w tym zakresie skutkowałyby odmową dopuszczenia obiektu do użytku.

Należy podkreślić, że mamy tu do czynienia z obiektem wielofunkcyjnym o bardzo rozbudowanym wachlarzu możliwości funkcjonalno-użytkowych. Zgodnie z założeniami projektanta przestrzeń nad widownią wraz z zapadnią orkiestralną oparta o rozwiązania **Georga C. Izenour** umożliwia elastyczne dostosowanie wnętrza do wymaganych funkcji tj.:

- opery,

- sali koncertowej,
- teatru dramatycznego
- konferencji

Paradoksalnie to ta ostatnia funkcja warunkowała możliwość dofinansowania projektu ze środków UE.

Każda z wymienionych funkcji wymaga innych parametrów akustycznych stąd projekt Europejskiego Centrum Sztuki to pewien kompromis pomiędzy różnymi wartościami parametrów akustycznych właściwych dla muzyki symfonicznej z jednej strony, a opery i teatru z drugiej strony.

Widownia OiFP ma kubaturę około 18 tys. m³. Sytuuje ją to, zarówno wśród sal operowych, jak koncertowych, w grupie sal o dużej kubaturze, przeznaczonych dla 2 do 2,5 tysiąca osób na widowni. W rezultacie współczynnik kubaturowy dla standardowej liczby 771 miejsc wynosi 23 m³/osobę, podczas gdy dla sal koncertowych zaleca się od 11 do 13 m³/osobę, dla widowni operowych 6 – 7 m³/osobę, a dla teatrów 4 – 5 m³/osobę”.

Negatywną konsekwencją dużej kubatury widowni jest mała gęstość energii akustycznej, powodująca problemy ze słyszalnością detali i zrozumiałością przekazu akustycznego ze sceny, zwłaszcza w odniesieniu do śpiewu. W ramach audytu akustycznego sal Opery Podlaskiej przeprowadzono pomiary:

- czasu pogłosu,
- czasu wczesnego zaniku EDT,
- czasu przejrzystości C80,
- siły dźwięku G,
- współczynnika wyrazistości D50,
- wskaźników wsparcia sceny oraz zakłóceń akustycznych.

Na podstawie przeprowadzonych pomiarów na scenie i widowni sali głównej budynku Opery dr inż. Piotr Kozłowski wykonawca opinii stwierdza:

1. Czasu pogłosu

- dla przedstawienia opery „czas pogłosu mieści się w przedziale wartości zalecanych, dla sceny wytłumionej w pobliżu optimum, dla sceny nie wytłumionej w pobliżu górnej granicy” a „Współczynnik basów BR dla układów operowych powinien wynosić około 1,0, do 1,2, wartość dla U08 jest większa”

- sali koncertowej,
- teatru dramatycznego
- konferencji

Paradoksalnie to ta ostatnia funkcja warunkowała możliwość dofinansowania projektu ze środków UE.

Każda z wymienionych funkcji wymaga innych parametrów akustycznych stąd projekt Europejskiego Centrum Sztuki to pewien kompromis pomiędzy różnymi wartościami parametrów akustycznych właściwych dla muzyki symfonicznej z jednej strony, a opery i teatru z drugiej strony.

Widownia OiFP ma kubaturę około 18 tys. m³. Sytuuje ją to, zarówno wśród sal operowych, jak koncertowych, w grupie sal o dużej kubaturze, przeznaczonych dla 2 do 2,5 tysiąca osób na widowni. W rezultacie współczynnik kubaturowy dla standardowej liczby 771 miejsc wynosi 23 m³/osobę, podczas gdy dla sal koncertowych zaleca się od 11 do 13 m³/osobę, dla widowni operowych 6 – 7 m³/osobę, a dla teatrów 4 – 5 m³/osobę”.

Negatywną konsekwencją dużej kubatury widowni jest mała gęstość energii akustycznej, powodująca problemy ze słyszalnością detali i zrozumiałością przekazu akustycznego ze sceny, zwłaszcza w odniesieniu do śpiewu. W ramach audytu akustycznego sal Opery Podlaskiej przeprowadzono pomiary:

- czasu pogłosu,
- czasu wczesnego zaniku EDT,
- czasu przejrzystości C80,
- siły dźwięku G,
- współczynnika wyrazistości D50,
- wskaźników wsparcia sceny oraz zakłóceń akustycznych.

Na podstawie przeprowadzonych pomiarów na scenie i widowni sali głównej budynku Opery dr inż. Piotr Kozłowski wykonawca opinii stwierdza:

1. Czasu pogłosu

- dla przedstawienia opery „czas pogłosu mieści się w przedziale wartości zalecanych, dla sceny wytłumionej w pobliżu optimum, dla sceny nie wytłumionej w pobliżu górnej granicy” a „Współczynnik basów BR dla układów operowych powinien wynosić około 1,0, do 1,2, wartość dla U08 jest większa”

- dla koncertu symfonicznego „czas pogłosu sali jest zbyt mały w stosunku do wartości zalecanych dla muzyki symfonicznej”, „Współczynnik basów BR dla układu koncertowego odpowiada zaleceniom”
  - dla teatru dramatycznego „czas pogłosu mieści się w przedziale wartości zalecanych”, „Współczynnik basów BR dla układów teatralnych powinien wynosić około 1,0. Wartości wyznaczone pomiarowo są znacznie większe”
  - W podsumowaniu „Wartość czasu pogłosu widowni OiFP stanowi kompromis pomiędzy różnymi przedziałami zalecanego czasu pogłosu dla muzyki symfonicznej z jednej strony, a opery i teatru z drugiej strony. Regulowane kotary na widowni pozwalają obniżyć czas pogłosu widowni w granicach do 10 %”.
2. Czas wczesnego zaniku EDT
    - „Uśrednione dla całej widowni wartości EDTm są mniejsze od wartości Tm o 0,1 – 0,2 s, co jest korzystne”
  3. Wskaźnik przejrzystości C80
    - dla układu koncertowego i teatralnego „odpowiada wymaganiom”
    - dla układów operowych „spełnia minimalne wymagania”
  4. Siła dźwięku G
    - dla układu koncertowego „spełnia wymagania”
    - dla układów operowych i teatralnych „nie osiąga minimum równego 0 dB lub niewiele je przekracza, .. dodatnie wartości Gm dla opery i teatru występują tylko do 13 rzędu na parterze „
  5. Współczynnik wyrazistości D50
    - „jest przekraczana w przypadku układów teatralnych, natomiast dla układów operowych jest na granicy akceptowalności”
  6. Wskaźnik przestrzenności dźwięku
    - „Wskaźniki przestrzenności dźwięku są istotne dla funkcji sali koncertowej dla muzyki symfonicznej...Największy jest pod balkonem i na środku balkonu (0,20), a najmniejszy w pobliżu sceny (0,13 - 0,15).
    - W najlepszych salach koncertowych JLF sięga 0,30-0,35. „
  7. Wskaźnik wsparcia sceny
    - „wartości mieszczą się w przedziałach wartości typowych”
  8. Zakłócenia akustyczne
    - „Widmo tła akustycznego ... jest zgodne z wymaganiami”

- „W normalnych warunkach eksploatacji sali... mieści się w kategorii zrozumiałości dostatecznej, nie osiąga granicy zrozumiałości dobrej, na co istotny wpływ mają zakłócenia akustyczne”

Wyniki pomiarów akustycznych na widowni i scenie Opery i Filharmonii Podlaskiej pozwoliły wyznaczyć wartości parametrów akustycznych tego obiektu, istotnych dla oceny jakości przekazu śpiewu i muzyki ze sceny na widownię.

Analiza rozkładu odbić od reflektorów (ekranów) akustycznych, analiza wypowiedzi użytkowników i obserwacja własne, a także analiza uwarunkowań architektonicznych, dopełniły obraz właściwości akustycznych obiektu.

Znaczne odległości pomiędzy sceną i widownią są przyczyną niskiego poziomu dźwięku bezpośredniego ze sceny, a równocześnie zbyt słabe jest wspomaganie przekazu dźwięku ze sceny przez odbicia na widowni, co wyraża się niskim wskaźnikiem siły dźwięku, szczególnie dla opery i teatru.

Przy niskim poziomie dźwięku użytecznego ograniczeniem dla jakości przekazu jest tło akustyczne, a także dźwięk pogłosowy, związany z nadsceniem i obszarem nad reflektorami na widowni. W warunkach spektaklu tło akustyczne tworzą szумы widowni oraz hałas falowników, multimediiów i reflektorów. Użyteczny tzw. wczesny dźwięk jest maskowany przez późny dźwięk, w tym pogłosowy, oraz tło akustyczne, co zmniejsza zrozumiałość i przejrzystość przekazu dźwiękowego.

Zaproponowano doraźne korekty dotyczące techniki inscenizacyjnej, a także zmianę sposobu ustawienia muszli koncertowej i reflektorów akustycznych nad widownią.

Optymalizacja ustawienia reflektorów (ekranów) akustycznych wymaga wykonania symulacji komputerowych i innych prac projektowych, podobnie jak proponowane wygłuszenie nadscenia, kieszeni sceny oraz obszaru nad reflektorami akustycznymi na widowni.

W trakcie wizji lokalnej przeprowadzono oględziny systemu elektroakustycznego. Na ich podstawie przedstawiono wykaz działań, jakie zaleca się przeprowadzić w celu poprawienia jakości działania i funkcjonalności zamontowanego systemu.

Opracowanie firmy wykonującej audyt akustyczny Opery zawiera wytyczne do działań doraźnych zmierzających do poprawy właściwości akustycznych sali głównej oraz wskazuje potrzeby doposażenia obiektu i związane z tym zmiany wymagające prac projektowych, w tym zbudowanie

- „W normalnych warunkach eksploatacji sali... mieści się w kategorii zrozumiałości dostatecznej, nie osiąga granicy zrozumiałości dobrej, na co istotny wpływ mają zakłócenia akustyczne”

Wyniki pomiarów akustycznych na widowni i scenie Opery i Filharmonii Podlaskiej pozwoliły wyznaczyć wartości parametrów akustycznych tego obiektu, istotnych dla oceny jakości przekazu śpiewu i muzyki ze sceny na widownię.

Analiza rozkładu odbić od reflektorów (ekranów) akustycznych, analiza wypowiedzi użytkowników i obserwacja własne, a także analiza uwarunkowań architektonicznych, dopełniły obraz właściwości akustycznych obiektu.

Znaczne odległości pomiędzy sceną i widownią są przyczyną niskiego poziomu dźwięku bezpośredniego ze sceny, a równocześnie zbyt słabe jest wspomaganie przekazu dźwięku ze sceny przez odbicia na widowni, co wyraża się niskim wskaźnikiem siły dźwięku, szczególnie dla opery i teatru.

Przy niskim poziomie dźwięku użytecznego ograniczeniem dla jakości przekazu jest tło akustyczne, a także dźwięk pogłosowy, związany z nadsceniem i obszarem nad reflektorami na widowni. W warunkach spektaklu tło akustyczne tworzą szумы widowni oraz hałas falowników, multimediiów i reflektorów. Użyteczny tzw. wczesny dźwięk jest maskowany przez późny dźwięk, w tym pogłosowy, oraz tło akustyczne, co zmniejsza zrozumiałość i przejrzystość przekazu dźwiękowego.

Zaproponowano doraźne korekty dotyczące techniki inscenizacyjnej, a także zmianę sposobu ustawienia muszli koncertowej i reflektorów akustycznych nad widownią.

Optymalizacja ustawienia reflektorów (ekranów) akustycznych wymaga wykonania symulacji komputerowych i innych prac projektowych, podobnie jak proponowane wygłuszenie nadscenia, kieszeni sceny oraz obszaru nad reflektorami akustycznymi na widowni.

W trakcie wizji lokalnej przeprowadzono oględziny systemu elektroakustycznego. Na ich podstawie przedstawiono wykaz działań, jakie zaleca się przeprowadzić w celu poprawienia jakości działania i funkcjonalności zamontowanego systemu.

Opracowanie firmy wykonującej audyt akustyczny Opery zawiera wytyczne do działań doraźnych zmierzających do poprawy właściwości akustycznych sali głównej oraz wskazuje potrzeby doposażenia obiektu i związane z tym zmiany wymagające prac projektowych, w tym zbudowanie

elektronicznego aktywnego modelu sceny i widowni, opartego na modelu architektonicznym CAD.

Pismem znak BI-I.782.3.8.2013 z dnia 22 października 2013 r. projektant, prof. Marek Budzyński, został wezwany do dokonania w trybie pilnym, wskazanych we wspomnianym wyżej opracowaniu, zmian zarówno projektowych jak też technicznych i doprowadzenie obiektu Opery podlaskiej do stanu zgodnego z jego funkcją.

MARSZAŁEK WOJEWÓDZTWA

Jarosław Zygmunt Dworzański

